

УДК 378:37.091.12.011.3-051:004.9

Горчинська Катерина

ORCID 0000-0002-8180-6166

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: k.gorchinska@gmail.com

Пригодій Алла

ORCID 0000-0002-1166-6153

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: prigodii.alla@gmail.com

Савченко Оксана

Магістрантка ННІ професійної освіти та технологій,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: oksanasavchenkocava@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ВИКЛАДАННЯ ВЕБ-ДИЗАЙНУ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

У статті розкрито сутність поняття «профільне навчання», зміст і переваги профільного навчання. Охарактеризовано основні компоненти та ключові аспекти, які допоможуть майбутньому вчителю технологій набутти повноцінний набір знань та навичок, необхідних для успішного та ефективного викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх учителів технологій до викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Методологія дослідження. Для вирішення поставленої мети були використані такі методи дослідження: аналіз і синтез педагогічної та психологічної літератури з проблеми дослідження, спостереження за освітнім процесом студентів, інтерпретація та узагальнення результатів.

Наукова новизна полягає в уточненні сутності поняття «профільне навчання» та визначенні основних компонентів та ключових аспектів підготовки майбутніх учителів технологій до викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Висновки. На сьогоднішній день виникає необхідність вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи, оскільки неможливо знайти сфери виробничої чи соціальної практики нашої країни, у якій би не брали участь професійні дизайнери. Веб-дизайн – одна з областей інформаційних технологій, яка найбільш динамічно розвивається та орієнтована на створення графічного інформаційного середовища.

Вивчення курсу «Основи веб-дизайну» допомагає майбутнім учителям технологій оволодіти основними навичками дизайну інтерфейсу із застосуванням сучасних технічних та програмних засобів, розвинути вміння створювати стильову єдність веб-сайтів і художній смак, що сприятиме підвищенню якості візуальних комунікацій.

Вивчення курсу «Методика профільного навчання» сприяє здобуттю знань з методики викладання технологій у профільній школі, розвитку навичок створення ефективних навчальних ситуацій, формуванню зрілості методичних суджень щодо особливостей викладання технологічного профілю в старшій школі. Даний курс також дозволяє освоїти теоретичні та методичні аспекти проведення уроків профільного навчання в старшій школі, враховуючи нові тенденції у реформуванні технологічної освітньої галузі.

Ключові слова: профільне навчання, веб-дизайн, майбутній учитель технологій.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими практичними завданнями. Модернізація освіти в Україні спрямована на орієнтацію закладів освіти держави на формування всебічно розвинутої особистості, яка здатна активно адаптуватися у суспільстві, самостійно вибирати життєвий шлях, розпочинати трудову діяльність та продовжувати професійну освіту, самоосвіту та самовдосконалення. Технологічна освітня галузь відіграє особливу роль у вирішенні цього завдання як складова загальної освіти, спрямована на формування технічно та технологічно грамотної особистості, та готовність до трудової діяльності та професійного самовизначення.

Для впровадження технологічної освіти учнів необхідний висококваліфікований фахівець – вчитель технологій, який має професійні знання, готовий до постійного професійного росту та має соціальну та професійну мобільність.

В умовах сучасного розвитку технологічної освіти підготовка вчителів технологій потребує нових ідей і напрямків діяльності. Випускники педагогічних закладів вищої освіти повинні мати не лише технічні знання, але також мати уявлення про стиль, композицію, кольорознавство, формоутворення, види мистецтва, сучасні тенденції у розвитку дизайну та володіти навичками створення графічного інформаційного середовища.

Дизайн, як основний компонент підготовки вчителів технологій, відповідає сучасним вимогам, забезпечуючи культурологічний та гуманітарний підхід, отже, підвищує цінність їхньої професійної підготовки. Оволодіння навичками веб-дизайну є ключовим етапом для становлення компетентних громадян та успішних фахівців у цифровому суспільстві. Вивчення веб-дизайну в рамках спеціалізованого навчання спрямоване на розвиток творчого мислення, критичного аналізу та навичок проблемного вирішення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблему удосконалення підготовки майбутніх учителів до профільного навчання учнів закладів загальної середньої освіти досліджували І. Анісімов, Н. Артеменко, М. Афоніна, С. Ільченко, Т. Нечипорук, М. Пайкуш, М. Пригодій, І. Сотніченко, Д. Тхоржевський та ін. Окремі аспекти становлення і розвитку дизайн-освіти в Україні та за кордоном досліджували Є. Антонович, О. Вишнеvsька, В. Даниленко, В. Косів, Є. Лазарев, С. Нікуленко, А. Павлів, Ю. Сомов, М. Станкевич, П. Татіївський, С. Чебоненко, М. Яковлев та ін. Проблеми методики навчання технологій та основ дизайну в закладах загальної середньої та вищої освіти досліджували: Т. Божко, В. Вдовиченко, О. Коберник, Д. Лебедев, В. Сидоренко, В. Слабко, А. Тарара, В. Тименко, В. Трофімчук та ін.

Незважаючи на те, що проблеми підготовки фахівців з дизайну, застосування комп'ютерних технологій в освіті знаходяться у науковому полі дослідників, проте тема професійної підготовки майбутніх учителів технологій до викладання веб-дизайну практично не досліджувалася у теоретичному і практичному аспектах.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх учителів технологій до викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Методологія дослідження. Для вирішення поставленої мети були використані такі методи дослідження: аналіз і синтез педагогічної та психологічної літератури з проблеми дослідження, спостереження за освітнім процесом студентів, інтерпретація та узагальнення результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тільки шляхом розвитку можна забезпечити стабільність та успішність держави. Для того щоб підготувати людину до інноваційного способу життя, необхідно провести модернізацію освіти. Сучасну модель школи слід створювати з урахуванням інноваційних підходів.

Для цього потрібно змінити спрямованість навчального процесу від загальних питань навчання до професійної підготовки молодшої людини до майбутньої спеціальності (професії).

На думку С. Сисоєвої, саме «профільне навчання в загальноосвітньому навчальному закладі повинно задовольнити найбільш високі вимоги суспільства, особливо в наш час, коли дедалі збільшується запит на високий рівень професіоналізму фахівців» [6].

Профільне навчання – це вид диференційованого навчання, що передбачає врахування освітніх потреб, нахилів і здібностей учнів та створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення. Основна мета профільного навчання полягає в тому, щоб готувати учнів до конкретного виду діяльності або спеціальності, забезпечуючи їм глибокі знання та практичні навички у вибраній області [4].

Переваги профільного навчання:

- здобуття конкретних та глибоких навичок у вибраній галузі;
- підготовка до майбутньої кар'єри та отримання реального досвіду у вибраній сфері;
- орієнтація в сфері освіти (профільне навчання допомагає учням краще зрозуміти свої інтереси та визначити напрямок для подальшого навчання в закладах вищої освіти);
- розвиток творчих та критичних навичок;
- можливість вивчати те, що дійсно цікавить учня, може значно підвищити його мотивацію до навчання;
- готовність до вибору спеціальності (учні отримують можливість краще зрозуміти, чи відповідає обрана галузь їхнім очікуванням та інтересам для майбутнього вибору спеціальності в закладах вищої освіти) [6].

Одним із ланцюжків профільного навчання є технологічний профіль. Рейтинг найбільш затребуваних професій в Україні 2022 показав, що однією з них є дизайнери: промисловий та веб-дизайнер [2], тож не випадково найрозповсюдженішою спеціалізацією яку обирають старшокласники – є «Основи дизайну». Метою профільного навчання за спеціалізацією «Основи дизайну» є забезпечення загальноосвітньої проектно-технологічної підготовки учнів для свідомого подальшого професійного самовизначення [5].

Варто зазначити, що програма спеціалізації «Основи дизайну» відображає ознайомлення з різними видами дизайну: «Графічний дизайн», «WEB-дизайн», «Промисловий (індустріальний) дизайн»; «Дизайн середовища» [5].

Вивчення веб-дизайну в закладах загальної середньої освіти надає учням можливість освоїти важливі навички, необхідні в сучасному цифровому світі, та підготувати їх до подальшої успішної кар'єри у сфері технологій.

Веб-дизайн – це галузь, яка охоплює проектування та створення веб-сайтів. Веб-дизайн включає в себе розробку естетично приємних та функціональних інтерфейсів для веб-сторінок, щоб забезпечити зручність взаємодії користувачів з веб-ресурсами. Ця галузь об'єднує технічні та творчі аспекти, вимагаючи від фахівців вміння працювати з різними технологіями та матеріалізувати свої творчі ідеї у вигляді веб-сайтів [1].

Роль веб-дизайну у профільному навчанні є ключовою, оскільки він не лише сприяє розвитку технічних навичок учнів, але й розкриває їхній творчий потенціал та навички комунікації.

Для високого рівня профільної підготовки учнів старшої школи за технологічним профілем необхідне підвищення рівня готовності майбутніх учителів технологій до профільного навчання, зокрема викладання веб-дизайну.

З даною метою на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» для майбутніх фахівців за спеціалізацією «Графічний дизайн» введені навчальні дисципліни (освітні компоненти) – «Теорія дизайну», «Основи веб-дизайну», «Методика профільного навчання» (за спеціалізацією «Основи дизайну»).

Розглянемо більш детально особливості підготовки майбутніх учителів технологій до викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Підготовка вчителя технологій до викладання веб-дизайну має включати основні компоненти та ряд ключових аспектів.

Основні компоненти підготовки майбутнього вчителя технологій до викладання веб-дизайну:

1. Освоєння технічних аспектів веб-дизайну. Майбутній учитель технологій повинен володіти основами HTML, CSS, графічними редакторами та іншими інструментами веб-розробки. Це дозволить йому ефективно вчити учнів створювати веб-сайти та розуміти основи веб-дизайну.

2. Розвиток творчих та дизайнерських навичок. Вивчення веб-дизайну сприяє розвитку творчого мислення студентів. Вони вчаться створювати гармонійні композиції, обирати правильні кольори та шрифти, що є важливим для розробки естетичних та функціональних веб-інтерфейсів.

3. Адаптивний дизайн та інтерактивність. Освоєння принципів адаптивного дизайну та інтерактивних ефектів дозволяє студентам створювати веб-сайти, які оптимально виглядають на різних пристроях та забезпечують позитивний користувацький досвід.

4. Проектна робота та командна робота: Важливо надавати студентам можливість працювати над реальними проектами та взаємодіяти у командах. Це розвиває навички співпраці, комунікації та розподілу обов'язків.

5. Педагогічні навички. Під час підготовки вчителя технологій слід надавати увагу не лише технічним аспектам веб-дизайну, а й методиці викладання. Важливо вивчати ефективні методи навчання, розробляти уроки та курси з урахуванням педагогічних принципів.

Освоєння ключових аспектів веб-дизайну поділяються в свою чергу, на:

1. Оволодіння технічними аспектами [3]: вивчення мов веб-розробки (освоєння основних мов програмування веб-розробки, таких як HTML, CSS, та знайомство з JavaScript); використання редакторів (засвоєння роботи з популярними текстовими редакторами для веб-розробки, наприклад, Visual Studio Code чи Atom); робота з графічними редакторами (володіння графічними редакторами, такими як Adobe Photoshop чи Illustrator, для створення графіки для веб-сайтів).

2. Педагогічна підготовка: методика викладання (ознайомлення з педагогічними методиками, що відповідають особливостям викладання технічних предметів та веб-розробки); розробка навчальних матеріалів (здатність розробляти зрозумілі та цікаві уроки, презентації та завдання для учнів).

3. Практичний досвід: власні проекти (залучення до роботи над власними веб-проектами для отримання практичного досвіду та вдосконалення навичок); реальні веб-проекти для учнів (врахування можливості залучення учнів до роботи над реальними веб-проектами, що допомагає їм навчатися на практиці).

4. Розвиток творчих навичок: освоєння теорії дизайну (вивчення базових принципів дизайну, таких як візуальна ієрархія, колірна теорія, шрифти, для ефективного впровадження їх у викладання).

5. Навички комунікації та співпраці: здатність пояснювати складні концепції (розвиток навичок комунікації для зручного пояснення технічних та дизайнерських концепцій учням); співпраця з учнями (вміння працювати з учнями в групах, сприяючи обміну ідеями та колективному виготовленню проектів).

6. Вивчення актуальних тенденцій та інструментів: слідування за ринковими тенденціями (вивчення останніх тенденцій у веб-дизайні); освоєння нових інструментів (готовність до освоєння та використання нових технічних інструментів та платформ для веб-розробки).

7. Підготовка до урахування індивідуальних особливостей учнів: диференціація навчання (врахування різних рівнів підготовки та індивідуальних особливостей учнів, надання додаткової підтримки за необхідності).

Ці аспекти допоможуть майбутньому вчителю технологій набути повноцінний набір знань та навичок, які необхідні для успішного та ефективного викладання веб-дизайну в процесі профільного навчання.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У зв'язку із тим, що за останні десятиліття практика дизайну надзвичайно ускладнилася, виникає необхідність вивчення профілю «Основи дизайну» учнями старшої школи, бо на сьогоднішній день неможливо знайти сфери виробничої чи соціальної практики нашої країни, у якій би не брали участь професійні дизайнери. Під час освоєння програми даного профілю ми приділили увагу саме «WEB-дизайну», оскільки веб-дизайн – одна з областей інформаційних технологій, яка найбільш динамічно розвивається та орієнтована на створення графічного інформаційного середовища.

Вивчення курсу «Основи веб-дизайну» допомагає майбутнім учителям технологій оволодіти основними навичками дизайну інтерфейсу (як цілої авторської дизайн-концепції, так і окремих елементів), із застосуванням сучасних технічних та програмних засобів (зрозуміти, як влаштована робота дизайнерів і як правильно вести розробку сайту), розвинути вміння створювати стильову єдність веб-сайтів і художній смак, що, зрештою, сприятиме підвищенню якості візуальних комунікацій.

Вивчення курсу «Методика профільного навчання» сприяє здобуттю знань з методики викладання технологій у профільній школі, розвитку навичок створення ефективних навчальних ситуацій, формуванню зрілості методичних суджень щодо особливостей викладання технологічного профілю в школі. Даний курс також дозволяє освоїти теоретичні та методичні аспекти проведення уроків профільного навчання в старшій школі, враховуючи нові тенденції у реформуванні технологічної освітньої галузі.

References

1. Горчинська К. В. Особливості викладання навчальної дисципліни «Основи веб-дизайну» в умовах дистанційного навчання. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»)*. 2023. № 8 (26). С. 91–100.
Horchynska, K. V. (2023). Osoblyvosti vykladannia navchalnoi dystsypliny «Osnovy veb-dyzainu» v umovakh dystantsiinoho navchannia [Peculiarities of teaching the educational discipline «Fundamentals of web design» in distance learning conditions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky (Seriiia «Pedahohika»)* – *Perspectives and innovations of science (Series «Pedagogy»)*, 8 (26), 91–100.
2. Найбільш затребувані професії в Україні в 2022 році. URL: <https://naurok.ua/student/blog/naybilsh-zatrebuvani-profesi-v-ukra-ni-v-2022-roci> (дата звернення: 11.09.2023).
Naibilsh zatrebuvani profesii v Ukraini v 2022 rotsi [The most in-demand professions in Ukraine in 2022]. Retrieved from: <https://naurok.ua/student/blog/naybilsh-zatrebuvani-profesi-v-ukra-ni-v-2022-roci>
3. Пасічник О. В., Пасічник, В. В. Веб-дизайн: підручник. Львів: Магнолія, 2010. 520 с.
Pasichnyk, O. V., Pasichnyk, V. V. (2010). Veb-dyzain: pidruchnyk [Web design: a textbook]. Lviv, Ukraine: Magnolia.
4. Пригодій А. В., Горчинська К. В. Підготовка майбутніх учителів технологій до навчання основ дизайну у профільній школі. *Тенденції розвитку дизайну, дизайн-освіти та мистецтвознавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 19 травня 2023 р. [Електронне видання]* / відп. ред. та упоряд. О. В. Гуменна. Київ: Арт академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2023. С. 54–57.
Pryhodii, A. V., Horchynska, K. V. (2023). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv tekhnolohii do navchannia osnov dyzainu u profilnii shkoli [Preparation of future teachers of technology to learn the basics of design in a specialized school]. *Tendentsii rozvytku dyzainu, dyzain-osvity ta mystetstvoznnavstva: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 19 travnia 2023 r. [Elektronne vydannia]* – *Trends in the development of design, design education and art history: materials of the International Scientific and Practical Conference on May 19, 2023 [Electronic edition]*. Kyiv, Ukraine: Salvador Dali Academy of Contemporary Art, 54–57.
5. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів з предмету «Технології» за технологічним напрямом, технологічного профілю, спеціалізація «Основи дизайну» в 10-11 класах. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/diz.pdf> (дата звернення: 17.09.2023).
Prohrama dlia profilnoho navchannia uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv z predmetu «Tekhnolohii» za tekhnolohichnym napriamom, tekhnolohichnoho profilu, spetsializatsiia «Osnovy dyzainu» v 10-11 klasakh [The program for profile training of students of general educational institutions in the subject «Technology» in the technological direction, technological profile, specialization «Fundamentals of design» in grades 10-11]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/diz.pdf>

6. Сисоєва С. О. Технологізація освітньої діяльності в умовах неперервної професійної освіти. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. К.: Віпол, 2000. С. 249–273.
 Sysoieva, S. O. (2000). Tekhnolohizatsiia osvithoi diialnosti v umovakh neperervnoi profesiinoi osvity [Technologization of educational activities in the conditions of continuous professional education]. *Neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektivy: monohrafiia – Continuous professional education: problems, searches, prospects: monograph*. Kyiv, Ukraine: Vipol, 249–273.

Horchynska K.

ORCID 0000-0002-8180-6166

PhD in Pedagogical Sciences, Docent,
 Associate Professor at the Department of Professional Education and Life Safety,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-Mail: k.gorchynska@gmail.com

Pryhodii A.

ORCID 0000-0002-1166-6153

PhD in Pedagogical Sciences, Docent,
 Associate Professor at the Department of Professional Education and Life Safety,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-Mail: prigodii.alla@gmail.com

Savchenko O.

Master student of the Educational and Scientific Institute
 of Professional Education and Technologies,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-Mail: oksanasavchenkocava@gmail.com

PREPARATION OF THE FUTURE TECHNOLOGY TEACHER FOR TEACHING WEB DESIGN IN THE PROCESS OF SPECIALIZED TRAINING

The article reveals the essence of the concept of «professional education», the content and advantages of professional education. The main components and key aspects that will help the future teacher of technology to acquire a complete set of knowledge and skills necessary for successful and effective teaching of web design in the process of specialized training are described.

The purpose of the article is to reveal the specifics of training future technology teachers to teach web design in the process of specialized training.

Methodology. The following research methods were used to solve the set goal: analysis and synthesis of pedagogical and psychological literature on the research problem, observation of the educational process of students, interpretation and generalization of results.

The scientific novelty consists in clarifying the essence of the concept of «professional education» and defining the main components and key aspects of training future technology teachers to teach web design in the process of professional education.

Conclusions. Today, there is a need for high school students to study the «Fundamentals of Design» profile, since it is impossible to find areas of industrial or social practice in our country in which professional designers would not participate. Web design is one of the areas of information technology that is developing most dynamically and is focused on creating a graphic information environment. Studying the course «Fundamentals of web design» helps future technology teachers to master the basic skills of interface design using modern technical and software tools, to develop the ability to create a stylistic unity of websites and artistic taste, which will contribute to the improvement of the quality of visual communications. Studying the course «Methodology of specialized training» contributes to the acquisition of knowledge on the methodology of teaching technology in a specialized school, the development of skills in creating effective educational situations, and the formation of maturity of methodological judgments regarding the peculiarities of teaching a technological profile at school. This course also allows you to master the theoretical and methodological aspects of conducting specialized training lessons in high school, taking into account new trends in the reform of the educational field «Technology».

Key words: specialized training, web design, future technology teacher.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2023 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Ребенок В. М.**